

İslam ve Kadın

Değerli başkan ve katılımcılar sizleri saygıyla selamlıyorum. Bu toplantının hayrlara vesile olmasını diliyorum Allah'tan. Bir kültürün ki öyle bir kültür ki aslında medeniyet tasavvuru hakkında çok rahat ortaya koymamız gereken pek çok şey varken Türk kadını bugün bu noktaya gelebildi? Öyle fetvalar içinde kendisini buluyor ki. Televizyonlarda gazetelerde sözüm ona kimi şeyh kimi bir cemaatin lideri kimi bir kanaat önderi, isimlerin gerek kız çocuklarıyla ilgili gerek biz kadınlarla ilgili gerek oğlan çocuklarıyla ilgili ortaya koydukları sözüm ona fetvalar bu toplumda üstelik bazen güzel tepkilerde gelmiyor değil ama nasıl oluyor da hala dinlenebiliyor? Açık söyleyeyim, bir Türk kadını olarak artık utanıyorum gerçekten utanıyorum. Bu kültüre bu tarihe yazık. Yüzyıllar boyunca dünyaya bir duruş sergilemiş olan Türk Milletine yazık. Şimdi bakın metnimi dikkate alacağım ama söylemek istediğim birkaç şey var. Bunlardan bir tanesi din bir kültürün içine doğar. Hangi dine bakarsanız bakın bir kültürün içinden seslenir insanlığa. Seslenirken de o kültürün kalıplarını kullanır. Bunu düşünsel kalıplar olarak alabilirsiniz, yaşantısal veyahut davranışsal kalıplar olarakta alabilirsiniz. Bu kalıplar içerisinden seslenir. Türk kadını anlatırken biz İslam'ı kabullendikten sonra kendimize özgü kılmışız Ahmed Yesevi, Hacı Bektaşî Yunus Emre... Öyle bir dil oluşturmuşlar ki yüzyıllar öncesinden bugüne seslendikleri gibi yüzyıllar sonrasına seslenebilecekleri bir dil kurabilmişler. Öyle değil mi? Yunus Emre'nin dörtlüklerini bir dile getirelim dünyayı kucaklar. Bu nasıl oluyor da toplumun sadece bir kesimini bile ortaya konulan fetvalar, paradigmlar tatmin edemeyecek bir duruma geldi. Olmaz. Siz evrensel bir İslam diyeceksiniz bu din zaman üstü diyeceksiniz bu din çağlar üstü diyeceksiniz fakat öyle bir dil kullanacaksınız ki öyle fetvalar üzerinden bu dini anlatacaksınız ki artık bırakın üniversite gençliğini bırakın artık biraz kitap okumuş kitleleri sokaktaki herhangi bir insan bile diyor ki ya bu dinse bu İslam'sa gerçekten ben burada yokum diyor. Ben evimde Allah başlırsa 2 çocuğum var. Biri diş hekimi biri gazide akademisyen. Bu çocuklar zaman zaman bu fetvalardan hareketle gelip bana şunu söylüyorlar " Ya annecim gerçekten İslam bunları söylemiş mi?" yani asansörde halvetten tutunda yorgan battaniyeye kadar giden ve erkeği de akli fikri sadece ve sadece cinsellikte olan bir noktaya itiyor. Bakın kadınlardan önce aslında bu tür fetvalar erkeklere hakarettir. Siz erkeklerin ayağa kalkması lazım bunlardan dolayı. "Bre hey!" diye başlamaları lazım "sen bizi ne zannediyorsun?" düşünebiliyor musunuz şuanda asansörlerde resmen dalga geçiliyor. Ben geçen hafta İstanbul barosunda bir sempozyuma katıldım. Asansörde çıkıyoruz 5-6 kişi, bir beyefendide bindi ya oradaki esprileri düşünüyorum, ya bunlar din adına yapılıyor. Olmaz! Bu cinayettir! Bu Hz. Allah'a ,Hz. Peygamber'e hakarettir. Yani bugüne kadar bir Müslüman kadın olarakta bunu söylüyorum. Geçmiş taradığınızda en kaliteli fıkıh kitaplarımızda bu tür fetvalara rastlayabilirsiniz. Ama bu tür fetvaları günümüzün rasyonuyla düşünmeden, günümüzün insanlık çizgisini , geldiği noktayı dikkate almadan bu fetvaları din diye sunarsanız, bu gerçekten İslam dünyasına karşı Batı'nın oryantalistlerin koymuş oldukları bu tepkiyi desteklemiş olursunuz. Nitekim dikkat ederseniz Müslümanların bu hallerinden son derece hoşnutlar. Televizyonlarda bunu birkaç kere söyledim. 203 ülke üzerinden bir araştırma yapılıyor. Amerika'da 2 Müslüman profesör yapıyor bunu. Biz şu Kur'an-ı Kerim'den İslam'ın ana ilkelerini değerlerini bir ortaya koyalım. Devlet yönetiminden, adalete, ekonomiye, toplumsal dayanışmaya kadar hangi değerleri dikkate alıyor. Önce bunları tek tek çıkarıyorlar ve diyorlar ki tüm devletler nezdinde hangi devlette bu ilkeler uygulanıyor ona bakalım. Tek tek 203 ülkeyi tarıyorlar. İlk 30 da OECD ülkeleri var bir tane İslam ülkesi yok. Düşünebiliyor musunuz? Hukukta sınıfta kalınmış durumda, eğitimde sınıfta kalınmış durumda... Tüm İslam ülkeleri maalesef hep sıralamada geri kalmış durumda. Arkasına diyoruz ki İslam çalışma dini İslam okuma dini, İLK EMİR "Oku" diye başlar. Ya kardeşim iyi güzelde sen neredesin? Dinin hangi ilkelerini

uyguluyorsun? Kur'an'ın indiği Suudi Arabistan o listede yüz küsürlerde... Türkiye yetmiş küsürlerde... Yani oturup ağlamamız lazım. Düşünebiliyor musunuz? Gavur dediğimiz kızdığımız İsrail bile ilk otuzda. Bakın bizim insanımız Almanya'yı tercih ediyor. Bizim insanımız Amerika'yı tercih ediyor. Neden? Eğitimi iyi diyoruz değil mi? Hatta birkaç ay önce Almanya'ya konferans için gittiğimde uçakta bir hanımefendiyle beraber gittik ve konuştuk. Diyor ki " Artık dönmeyi düşünmüyorum. Yıllarca ağladım ama artık düşünmüyorum. Neden? Çünkü insanca yaşadığımı görüyorum . Hastanesi öyle, eğitimi öyle, sokağa çıksanız öyle."dedi. Yani nasıl oluyor hem diyorsunuz bizim dinimiz böyle mükemmel şöyle mükemmel ama yaşantıya baktığımızda o iddia edilen şeylerin hiçbiri yok. Halbuki dildeki söze elde delil gerekir!

Tekrar kadına dönecek olursam, sadece kadınla alakalı sorunlar bizde değil tabi ki hala Amerika'da bile işe eşit ücret oturtulamadı. Avrupa'da da hala kadına şiddet var. Her ne kadar Ortadoğu ülkeleriyle mukayese edildiğinde daha farklı yerlerde olsalar da kadına bir bakış var. Ben biraz bunu şöyle mutaala ediyorum. Üç büyük dine baktığımızda iki figür vardır. Biri Havva biri Meryem. Havva günahı temsil eder. Hristiyanlık'ta da böyledir Yahudilik'te de bizdede. O tefsirlerimizin altına bir girsenez kadınlarla ilgili yorumları yıllar önce Flash Tv'de program yaparken kızcağız şu ifadeyi kullanmıştı hiç unutmuyorum " Ayşe Hanım emin olun bazı şeyler okuyorum, bu din bana hitap etmiyor dedim ve bir müddet sonra dinimi terk ettim" dedi. Hatta dinlere inanmıyorum dedi. Dedim ki içimden benim bildiklerimi bilsen ne yapardın acaba? Çünkü literatüre baktığınızda o kara kaplı kitaplara bir kadın olarak hakikaten içiniz acıyor... Allah bana bunu söylemez diyorsunuz. Allah böyle beni ikincil üçüncül duruma düşürmez diyorsunuz. Onun için her zaman şu şerhi koyuyorum ; 17. Yüzyıla kadar tüm rejimler dünyada hepsi de aynı dili kullanıyor. Yani bizim o koca koca filozoflarımız bile kadına bakışında yamukluk vardır. Hatta çok severim ama Hz. Mevlana'nın bile bakışında sıkıntılar sorunlar çıkarabilirsiniz. Şimdi buradaki duruma şöyle bakalım. Din bir kültüre giriyor, o kültürün kodlarıyla konuşuyor. Dolayısıyla oradaki yorumları dinin asli yorumlarıymış gibi almak son derece yanlıştır. Yorumu yapanın bilgisi o kadar önemli ki... Felsefede geçer, bir şeyin ne olduğunu nasıl olduğunu niçin olduğunu ne amaca hizmet ettiğini vesaire sorgulayan bir bilim alanları vardır değil mi? Bu bilim alanlarının ortaya koyduğu verileri dikkate almaksızın sadece ve sadece geçmişin ortaya koyduğu dinsel bilgilerle dini anlamaya çalışırsanız işte bugün ortaya 6 yaşındaki kız çocukla evlenirsiniz diyen herzeler çıkar. Çok sevdiğim bir söz "Madenleri tanımıyorlar, hayvanları tanımıyorlar, insanları tanımıyorlar, doğayı tanımıyorlar güya Allah'ı tanıyorlar" diyor. Yahu müspet ilimle yolculuk yapmadıktan sonra o kuru kuru fıkıh bilgileriyle sen ne Allah'ı anlayabilirsin ne kadına ilgili hüküm verebilirsin. Siz böyle baktığınız sürece oryantalistler sizi parmağında oynatır ve oynatıyorlar da. Bu tür cemaatleri destekliyorlar. Dış ve iç güçler bu zihniyetin devamından yanalar. Türk milletinin okumasını, uyanmasını istemiyorlar. Türk kadınının toplumda iyi bir mevkiye yükselmesini istemiyorlar. Bunu bilin. Ben hiç samimi olduklarına inanmıyorum. Geçen çok geç kalınmış bir itiraf geldi ama sonuna kadar katılıyorum. Verilen içtihatlar tek tek gözden geçirilmeliydi. Sadece kadın konusunda değil her konuda tüm içtihatlar gözden geçirilmeliydi. Ancak unutmayalım ki sevgili dostlarım fıkıh din değil değildir. zamanın rasyonuna göre yeniden biçimlenmesi gereken bir alandır. Din fıkıh değil , din zamanın bilim alanlarından beslenerek ilerleyip bütünleşen bir dinamizmdir. O zaman Allah'ı biz daha iyi anlayabiliriz. Eğer siz uzayla biyolojiyle matematikle astronomiyle meşgulseniz o zaman Allah inancını daha iyi oturtursunuz, daha iyi ahlaki oturtursunuz. Almış başını gidiyor bir köylülük. Ama bunu sakın benim o anneannelerimin babannelerimin köylülüğü olarak algılamayın. İlber Ortaylı'nın zemininde değerlendirelim lütfen. Şehirli başka bir şeydi. Biz şehirli İslam'ını maalesef oluşturamadık. Onun için yeniden bir direğe ihtiyacımız var. yeniden bir paradigmaya ihtiyacımız var. Bunun yapılmasının kolay olduğunu düşünmüyorum. Her şeyden önce yapılması gerekeni şu söz çok güzel anlatıyor "İslam'ı önce Müslümanların elinden alacaksın" diyor. Yeniden bir paradigma oluşturmak içinde galiba Müslüman dünyanın önce bunu

yapması gerekiyor. İlahiyatçılara burada çok büyük rol düşüyor. Sadece ilahiyatçılara değil, din İlahiyatçılara bırakılacak kadarda aslında değersiz bir alan değil. Bütün sosyologların, psikologların bilim insanlarının bir araya gelerek yeniden okumalar yapması gerekiyor. Neden bir Farabi yok bugün? Neden bir İbn-i Rüşd yok? İbn-i Rüşd bugün batı aydınlanmasının temeli olan bir isimdir. Bakın yok. Sadece Türkiye açısından söylemiyorum ilahiyatçılarımız bana kızmasınlar ama ilahiyatçılarımız arasında da bu benim söylediklerimi söyleyen hocalarımızın var olduğunu biliyorum. Matematikçidir mesela İbn-i Sina. Bir taraftan tıppçidir. Bir taraftan musiki ile ilgilenmiştir. Filozoftur. Bugün kızdığımız Gazzali 'nin bile mantığını görünce hayran kalmamak mümkün değildir. Ama siz mantığını anlamadan yorumlamaya girerseniz ortaya çıkan sonuç tam olarak bu olur. Dolayısıyla gariptir ki 2500 yıl öncesinin metafiziği ile biz bugünü tartışıyoruz. Bugün 12 ve 13. Yüzyılları tararken şu soruyu sordum kendime; neden Anadolu'dan İtalya'ya göçen o rahipler papazlar İtalya'da bir Rönesans'ın zeminini oluşturdular da biz 12. ,13. Yüzyıl'da başlattığımız o Anadolu aydınlanması olarak bilinen o aydınlanmayı bir Rönesans'a çeviremedik? Bu soruyu sormak durumundayız. Bu önemli bir soru. Türkiye'de bu tartışılmıyor sevgili dostlarım. Ben az çok cevabını biliyorum. Ama araştıralım bunu. Bunun üzerinde durmak zorundayız. Geç kalınmış bir soru. Yeniden bu içinde bulunduğumuz dindarlığı sorgulamak durumundayız. O kadar şekle indirdik ki... Baş örtmeyle namaz kılmayla, Müslümanlık bu kadar bedava değil arkadaşlar.

Elbette eğer biz uygarlık zemininde bir din anlayışı oluşturmak istiyorsak her şeyden önce kullandığımız dili çok iyi bir şekilde kendi içinde gözden geçirmemiz gerekiyor. Bu ister dini boyutla olsun isterse başka boyutlarıyla olsun. Hz .Ali'nin sözü çok hoşuma gider " Kişi dilinin altında gizlidir." Aslında televizyonlarda konuşan o agresif o gerçekten edebe mugayir şekliyle din anlatan insanlara ilk soru bu olmalı. Hz. Peygamber zerafeti önerdi, Hz. Peygamber kadınlara karşı çocuklara karşı hatta tüm varlığa karşı güzel bakmayı önerdi. Yahu nasıl dil kullanıyorsun? Hz Mevlana Yasin okuyan bi hafızı görünce "Ey hafız! Dilin Kur'an okuyor ama dişlerin şın'a (testere)dönmüş. Yani her önüne geleni kesiyor. Buradaki sözde Alim, sözde Hoca, sözde mutasavvıf, sözde cemaat lideri ama kullandığı dil, kullandığı üslup ne dine uygun ne bizim kültürümüze uygun. Kültürümüzde sıkıntılar var ancak biz bunları ayıklayabilecek durumdayız. Çocuklarımızı gerekirse o ayıklama içerisinden de besleyebiliriz. Biz bir taraftan gerçekten kendi kültürümüze yönelik ciddi bir istilaya uğradık. Bir dönem başka istilalardı, bugünde tam tersi sözüm ona din adına Arap emperyalizminin istilasına uğramış vaziyetteyiz.

Biliyorsunuz cemaat ve tarikatlar üzerine peş peşe 5 yazı yazdım. Ali Bardakoğlu'nun bir sözünden hareketle şu ifadeyi kullanayım. Gerçi tarikat ve ceemaatleri biz birbirinden ayrı tutuyoruz ama artık son dönemlerde her tarikat cemaatleştii, istisnalar var elbette ama yanlış anlaşılmasın burada çok saygıdeğer dostlarımda var. Gerçekten tarikatların bir fonksiyonu vardı geçmişte ve o fonksiyonlarını dönemlerine bakarak mesela 12. Ve 13. yüzyıllarda önemli görevler yaptığını fark ediyoruz ama son dönemde geneline baktığımızda siyasete eklenmeler holdingleşmeler ve islamın en temel ana ilkesi olan liyakat ve adalet ilkesini ayaklar altına almalar... Bunlar tarikat ve cemaat deyince aklımıza geliyor. Falan bakanlık falan cemaatin filan bakanlık filan tarikatın. Bu hale geldi. Şimdi tarikat demek, dini örgütlenme demek benim kafamda bambaşka kavramları çağrıştırıyordu. Ama çok yakından tanıdığınız pek çok isimle birebir konuştuğumda ortaya çıkan tablonun İslam'la uzaktan yakından ilgisi olmadığını gördüm. Gerçekten prestij sağlayan yerler oldu . Hatta o kişilerin birde yaşam tarzlarına bakın. Hani mahviyet? Tarikat deyince akla mahviyet gelir. Yani dolayısıyla önümüzdeki süreçte yeni bir kitap hazırlığı içerisindeyim tarikat ve cemaatlerle alakalı bu arada sosyal medyadan aldığım deneyimleri de paylaşacağım. Gerçekten Türkiye'nin bir defa bu noktada kendisiyle yüzleşmesi lazım. Daha fazla temeline gidelim tarikat ve cemaatleri kimler destekliyor acaba? Yarın bir gün başka FETÖ' lerle karşılaşmayacağımıza kim garanti verebilir?